

բայց միայն միացեալ ջանքերով եւ զոհաբերակա՛ն գործնական եղանակներով: Հայրենասիրութեան փորձաքարը հայրենաշինութիւնն է: Լսեցէ՛ք այս ձայնը Ս. Էլմիանիից, ձեր բոլորի Մայր եղող Աթուրքի: Այստեղ շինուեց Վրաստան խորանը, հայտնեղից Եազեց ի մեզ համար լոյսը ի Հայաստան աշխարհիս: Այդ լոյսը մէկ է մեզ համար ուր էլ մենք լինենք:

Մեր եկեղեցու Նուիրապետական բոլոր Աթոռներով, Հայաստանում եւ արտաշխարհում տարածուած բոլոր եկեղեցական թեմերով եւ ազգային քաղաքական եւ այլ կարգի կազմակերպութիւններով բոլորունք մեր Անկախ Հանրապետութեան շուրջ, որպէսզի առաւել եւս ուժղութեամբ ապրենք յարութեան նորարար շունչը մեր ողջ ազգի կեանքում, որպէսզի առաւել հարազատութեամբ զգանք Նահատակներին՝ անմեռ, կենսատու եւ միացանդիչ ոգին վասն փառաց Աստուծոյ, վասն Ժառայութեան հանուր մարդկութեան եւ վասն յաւերժութեան ազգիս հայոց: Ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
26 Ապրիլ, 1995 Ս. Էլմիանին

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՊԻՆ, ԹԷ ԲԱՐԲԱՐՈՍՈՒԹԻՆ

Փառաւոյն իրողութիւն է, որ ամուսնական կեանքի մէջ իրական սեռը տակի չառ կը տատաղի ու կը տառմէ՝ այդ մազդունկարգորի տկարութիւններէն, եւ տակի չառգործողական համբերութեամբ կը հետեւի ընտանեկան խաղաղութիւնը խռովող խռովութիւններուն, քան ամուսինը, որուն գերզգայն ընտելութիւնը պարթուցիկ գոգհոսութիւններ կը ստեղծէ անշունդ գրգռող բնուածքի խթանում:

Որոշ է, որ ասան մը իրարմը չի փոթորկիր ու ասանապէս որեւէ շարժում չի ունենցում: Համակերպութեան մէջ, մէկը տիրէ միւսը տնային, ինչպէս փոխադարձ տէրը կը պայմանաւորէ՝ եւ ասանապէս այն հաստատող ու վստահութեամբ, որով զգուստ են: Եթէ նորապսակ զայնք առաջատար սենեկ մանելէ առաջ բարեկարգին իրենց ներաշխարհը երկնատուր շնորհներով եւ հասարակութեան ճշգրտմով, այն ասան ամուսին մը անգամ չերեւիր իրենց կեանքին վերեւ եւ ամէն ազանգութիւն կ'ունենան օրինակելի ամուսիններ ու մեղերք ըլլալու:

Հետեւեցին օրհնութիւնը կը նախապատաստուի եւ անհամակցութեան տաղապահները յարճուն զարգացումով կը բարգաւաճեն, երբ՝ ամուսինը կամ կինը իրենց անտաշ նկարագիրներուն վրայ կը յամուսին անաք առանց երգութեան մէկը նաւազգութիւն նշանել մը ընելու:

— Մայն ամուսնական կեանքի մէջ կը խռովանի ամուսին մը, ասանց մազդաւփ բարեկարգիլու ազատ մարզու ըմբռնումներու Սովորութիւններու միացին նայել, ինչպէս որ իրեն Աստուծոյ ամէն կարգ ու կանոն եւ կարճ ամուսնի ետք, դարձայ անզուսպ զազան մը Պոռթկումներ, Եայն յարթութիւններ, սպանաւորներ զերգարանցիկ զգացումներուն մէջ իրենց նախկին տեղիւրը կարծեցի թէ դէմա անելի ոչ թէ նախկին կողակից մը, այլ ծառայ մը, որ ստիպելի կը համակերպուէր անողայ բռնկումներուն Ես՝ ի սեռ իր Հանդուրձողութեան, կը դառնային տակի վայրագ, եւ տակի բարդապատ վերջապէս անապատելի օրը Հասու, եւ ու կեն բաժնուցեցին Հիմա՝ ընտանեկան երջանկութեան զրկումով, զառակներէս աստուած, փշրած կեանքիս տեւրակներուն վրայ կ'առաւելմ եւս կատաղիբը:

Եթէ ամուսնութեան թեկնածուները, երազային կեանքի մը անկեղծ զարգացել ներս չ'առած՝ ինտանին իրենց յուս օտորութիւնները, յամենին իրենց կուրծքին տակ մանչող զազանը եւ լնային իրենց սիրտին կողակիցներուն վրայ զարգեցու ամուսնի գուրգուրանքով, Հետեւեցին զ'ըլլայ տակ ու ազատազաւ:

Ան ուրիշ զայդ մը, երկարամիտ կենսակցութեամբ, բազմաթիւ զառակներու հաջ եւ մայր:

Ամուսնացած՝ ամուսնութիւն չէր, կռիւ ու քաղաքով, Հնաւորից կազմեցին՝ ընտանիք չէր, այլ միմեանց տարակիտ Միտոզ գարձաւ, բայց մեղք չէրանաւ:

Մեղքաւորների պատարալից ու հեշտարդր օրերը հովի ուղից արագութեամբ անցան եւ առանց դարձաւ... հազմապաշտ:

Պատկանցան, որ մէկը միւսին էութեան մէջ գտնէ իր ամբողջութիւնը՝ բայց գտաւ իր անհաշտ հակառակորդը, իր մէն գործախառնութիւնը:

Ձերցան հասկնալ, որ սիրելի բացակայութիւնը կը փոթարկէ կեանքը, կը ժրոտէ մարդակ բարոյականը, կը բնկանէ միւսմեան սրբազորեման կողմը ու համապատէ հոգիներու զարթոյն երկինքը:

Կարելի՞ է բուրգաւորելով թուաւոր կլիմայի տակ չնչն պտուղներուն ամենէն քաղցրամամը եւ սէրերուն ընտրելագոյնը, որ ամուսնութիւն կը կոչուի:

Եթէ նորագոյն զոյգը՝ առաջին օրէն՝ չի կրնար հասկնալ, որ ամուսնութեան իտեալ նպատակն է զիրար սիրել, իրարմով բաւարարելի եւ իրարու համար գոհելի, լոյս է որ բոլորովին մոռանաւ առաջատար սենեակին երանութիւնները եւ լարուածկն աղբիւր կղզեացած ոտով ու անպաշտ կեանք մը եւ պատեաւ չլքաւ անմեղքներու գործախառնութիւն:

Այս մէկը, զոր նախընտր հոգեւոր պաշտօնի բերումով, հայրենիքին նեղագոյնան էր եւ չափ էր սիրէր այս ազգաւ ու մեն երկրին քառասույն կենցաղը, որ լիառատ սնունդ կուտար իր վայրագ քնադողներուն, որ ալ ու ձախ լուսանքներ կ'արձակէ եւ մարգարի պէտ կ'աւերէ իր լքվապաշտ, ահաբեկելով իր կիներ, զաւակները եւ ազգաբանները:

Առաւ եւ մեկնէր առանձն հրէշի լիկացած բռնկումներով եւ գիշերը ուշ առնել տուն կը գառնար հարբած:

Գտաւ էր իր զբոսառական հակումներուն եւ պոռթկումներուն հանդուրժող հրեշտակային էակ մը եւ կը գործածէր զայն վարձուած նաւայի մը նման:

Կրկնակի այցելութիւններն ու յորգորներն զազանց զպատասցեն լու՝ արդիւնք մը չտուին իմ ախճան ներանկաւ արուսայտութիւններու կը պատասխանէր անգիտող կողմաւորութեամբ:

Վախ ու ամօթ չունէր, ոչ իր քաղցրեղեններէն, ոչ ստախկաններէն, ոչ օրէնքներէն եւ ոչ մէկէն:

Այլ համադուցայ, որ զաղբերեցն մայրելութիւններն եւ թողում ընտանիքը իր գործախառնակապարհներէն քանի որ կրօնաւորի հանգուածներն եւ միջամտութիւնն եւ բարեկամներու ազդարարութիւնները ի գորտ չէին սղգեթու անոր մտեղքին երջմանը:

Անցան ամիսներ եւ բառ մը չլսեցի այս տարաբախտ ընտանիքին մասին: Կը մասնէի թէ տառապելու վարձուած կիներ, քրիստոնէական համբերութեամբ կը տանէր հոգիին վրայ ճշող այս անկեղծի բերը:

Առաւ տուն մըն ալ՝ պատարաստ էի երկնեցի երթալու, հեռախօսը ճշեց Բազմաշարար կիներ էր որ նուազուն ու վշտահար ձայնով կը հաղորդէր ամուսնոյն մահը՝ ինքնաշարժի աղկանով:

Քանի տարի տեսն էր այս երիտասարդ կնոջ նահատակութիւնը հիւանդի մը փանիքներուն մէջ: Աստուծոյ ապաւինելով՝ յաղթահարած էր իր տառապանքին դառնութիւնները:

Հերոսութիւնը պերճութիւնը չէ եւ ոչ ալ յասուն է կարգ մը առանձնանորհեալ բնութիւններու կենսոյթին ամենօրեայ բազմապիսի դէպքերը մարտահրաւէր կ'ուղղեն մեզի՝ ցոյց տալու մեր հերոսութիւնը այն նակատներուն վրայ, ուր պարկեշտ մարդիկ՝ պարտականութիւններով զինուած յաղթանակներ կը շահին մեծ զազաններու զգեստներով:

Այդ բազմազգիւտի կազանը որբացած է ամէն մարդու կուրծքին մէջ, որ ունի ամենէն պիտելի ամուսինը, որ ծԱ կը կոչուի:

Շատ էին օրերուն՝ փիլիսոփայի մը աղջիկը կը սիրէ երկու երիտասարդներ: Մէկը՝ աղքատ ու խելացի եւ միւսը՝ հարուստ ու զեղեցիկ:

Երկուքն ալ հասարակայն կը սիրէ, բայց չի կրնար ընտրութիւն մը ընել:

Կը դիմէ հորը, որ անոր կարծիքը առնէ:

— Աղջիկ, կը պատասխանէ փիլիսոփան, կը նախընտրեմ որ մարդը առնես առանց հարստութեան, քան թէ հարստութիւնը առնես առանց՝ մարդոյ:

ժամանակները կրնան վառթարանալ ու փոխելի, բայց ոչ ընտանեկան սրբութիւնները, ցեղային առանձնապատկութիւնները, առնալովն տանգութիւնները եւ բարոյական օրէնքները, որոնք անկուսկի նախնութեան ունին եւ յանձնարէն կը պահեն եկող ու հեռացող բոլոր սերունդներու կեանքին մէջ իրենց աթմէութիւնը, որքան ալ հասարակ հիւանդ մարդը մղկատեմ զազգաբանները եւ արդիապաշտ նորութիւնները փարձեն ապականեալ կլիմայի տակ հեղուցեղ զարմեղ տառնց լիառութեամբ:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ԲԼԵՏ. ՅԻՆԻԿԵՐՈՅՆ